

Otomar
DVOŘÁK

Josef Pepson
SNĚTIVÝ

Edice **Český ČAS**

Příběh svatého Václava

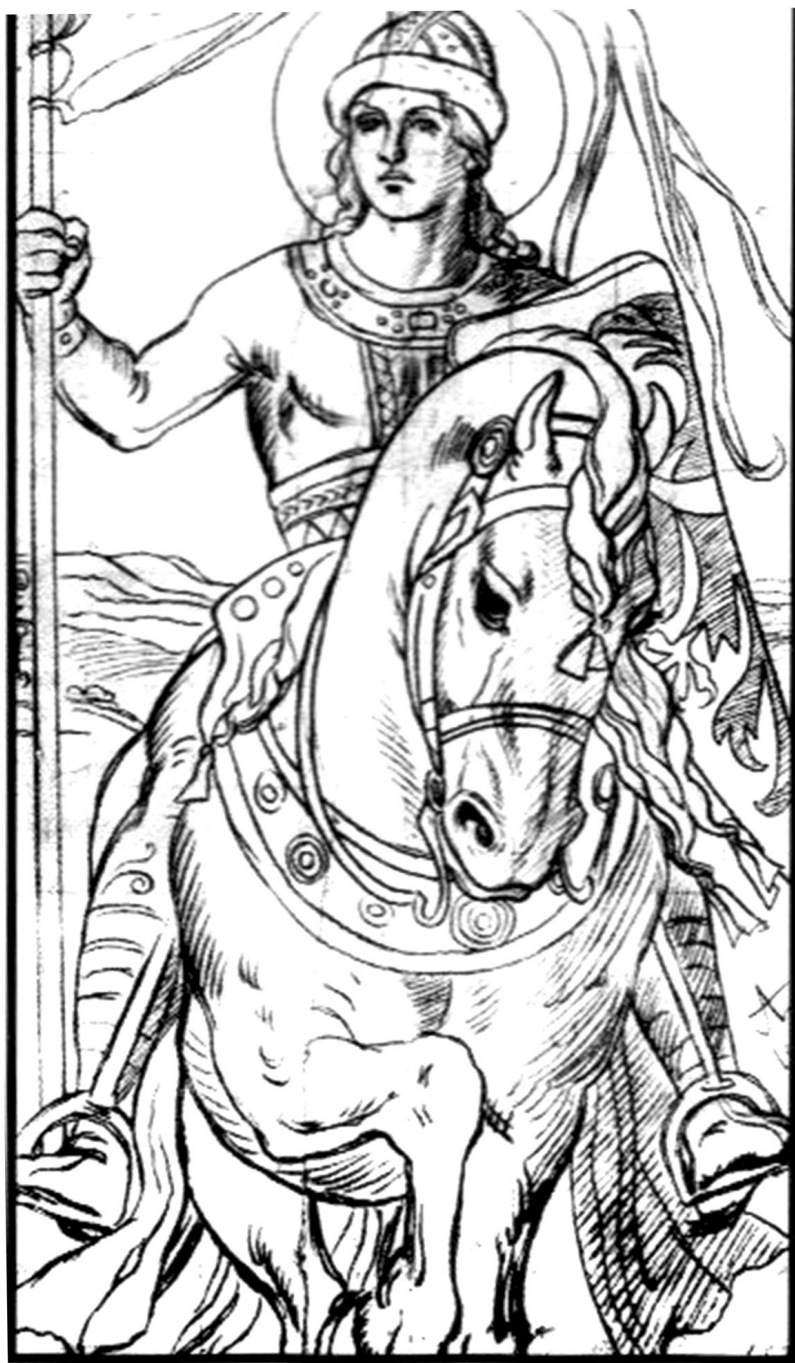
Otomar Dvořák
Josef Pepson Snětivý

PŘÍBĚH SVATÉHO VÁCLAVA

Životem a krajinou
českého národního patrona

Edice Český ČAS

Otomar Dvořák
Josef Pepson Snětivý

PŘÍBĚH SVATÉHO VÁCLAVA

Životem a krajinou
českého národního patrona

Autoři děkují těmto institucím: Arcibiskupství pražské; Archeoskanzen Curia Vítkov; Kolegiátní kapitula sv. Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi; Římskokatolická farnost Kralupy nad Vltavou; Římskokatolická farnost Beroun; Sdružení sv. Ludmily na Tetíně; Spolek Hrad Valdek; Sládečkově vlastivědné muzeum v Kladně

A těmto osobnostem: J. E. Mons. Jan Graubner, arcibiskup pražský a primas český; Vojtěch Mátl, arcibiskupství pražské; prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.; prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D., DSc.; doc. PhDr. Vratislav Vaníček, Ph.D.; doc. PhDr. Ivo Štefan, Ph.D.; Mgr. František Záruba, Ph.D.; Mgr. Bc. Jan Šindelář; Milan Čejka, Libice nad Cidlinou

Fotografie na přední straně obálky: Sv. Václav v seriálu Příběh svatého Václava, ztvárněný Michalem Belovičem. Foto David Albi Roubíček

Fotografie na zadní straně obálky: Svatováclavský dub ve Stochově

Obrázek na str. 2: Sv. Václav na kresbě Mikoláše Alše

Obrázek na str. 8: Ludvík Šimek: Svatý Václav (socha na Novém probošství na Hradě)

Obrázek na str. 10: Smrt sv. Václava na rytině z poloviny 17. století

Obrázek na str. 98: Kněžna Emma ležící u nohou sv. Václava, jemuž žehná Ježíš Kristus. Z wolfenbüttelského rukopisu Gumpoldovy legendy o sv. Václavovi

Copyright © Otomar Dvořák, www.otomar-knihy.webnode.cz, 2024

Copyright © Josef Pepson Snětivý, www.pepson.cz, 2024

Editor © Josef Pepson Snětivý, 2024

Photographs © Josef Pepson Snětivý; (from Making the TV Series) Dominik Fišar, Jiří Jerry Fišar, Daniel Klein, Martin Kutzendörfer, Michal Kutzendörfer, Pavel Macků, David Albi Roubíček, Ladislav Wothan Tomič, Michal Vele, 2024

Cover & Layout © Nakladatelství ČAS, Alena Šulcová, 2024

© Nakladatelství ČAS, www.nakladatelstvicas.cz, 2024

ISBN 978-80-7475-473-9 (ePUB)

ISBN 978-80-7475-474-6 (Mobi)

ISBN 978-80-7475-475-3 (pdf)

Dávný kníže Čechů se stal symbolem sjednoceného národa, mystickým ochráncem, svorníkem minulosti a budoucnosti... Všechny převratné události v zemích Koruny české jsou spojeny, buď zjevně, nebo skrytě, s jeho jménem. Má mnoho tváří: Stojí před námi spíše statečný bojovník, nebo pokorný asketický křesťan, či snad dokonce německý kolaborant, jak se někteří snaží lživě podsouvat? Svatý Václav! Jaký asi byl doopravdy? Můžeme za legendárním vyprávěním najít stopy skutečných událostí? Pokusili jsme se o to...

Pár slov úvodem...

V této knize Vám předkládáme výsledky našeho pokusu o rekonstrukci života sv. Václava. Snažili jsme se vsadit jeho činy do širších mezinárodních souvislostí. Když porovnáte české události s událostmi v tehdejší Východofranské říši, vedené nejprve Bavorskem a poté Saskem, ozřejmí se Vám návaznosti a motivace, které musely stát za rozhodnutími knížete Václava. Bez znalosti těchto širších souvislostí nám mohou mnohé činy matky Draho-míry, Václava a posléze jeho bratra Boleslava připadat nepochopitelné, bláznivé a plné protikladů. Netvrdíme, že jsme odhalili skrytou pravdu a že právě takto se vše „zaručeně“ událo. Mohlo to být úplně jinak. Naš příběh berte jen jako jeden z možných. Je však podložen maximem dostupných údajů; zbytek příběhu je dílem naší tvůrčí fantazie. Nikoliv však samoučelné a bezbřehé. Některé z hypotéz, zveřejněných dokonce renomovanými historiky, nám připadají absurdní: například že Václav byl zabit omylem při náhodné opilecké rvačce, nebo že vůbec neexistoval a jeho postava byla vytvořena jako křesťanská obdoba pohanského boha Svantovíta. My jsme se naopak snažili být maximálně seriózní, chtěli jsme pochopit myšlení tehdejších lidí, vcítit se do jejich pocitů...

Otomar Dvořák sestavil svůj příběh jako dokumentární román, tedy beletrizované vyprávění proložené faktickými údaji, citáty a autorskými úvahami. Jeho *Příběh svatého Václava* vychází ze scénáře k šestidílnému televiznímu seriálu, který se v jeho režii natáčel roku 2024 tak, aby byl počátkem roku 2025 připraven k vysílání na televizních kanálech CS History a CS Film.

Takhle to 4. prosince 2023 začalo: Smlouvu na tuto knihu jsme podepsali husím brkem a zapili knížecí medovinou!

I ve filmové podobě se střídají hrané scény, v nichž vystupují členové reenactorských skupin (tedy skupin oživujících dávné způsoby života), se scénami dokumentárními, kdy filmový štáb navštívil památná místa (Stochov, Budeč, Tetín, Pražský hrad, Starou Boleslav aj.), aby ukázal, jak vypadají dnes; nechybí ani rozhovory s historiky či zástupci církve. Nebylo snadné vybrat představitele hlavních rolí tak, aby splňovali představu o přibližné podobě hrdinů, ale přitom měli své vlastní charisma, jímž by upoutali diváka. Náročná byla příprava dobových kostýmů a rekvizit, k nimž mohlo být vodítkem jen několik schematických kreseb v legendách a archeologické nálezy. Také vhodná místa, která by měla atmosféru 9.-10. století, se podařilo najít díky našim přátelům ze zmiňovaných skupin; točilo se v křivoklátských leších, v kostele v Holubicích, v jižních Čechách, a především v historickém skanzenu Curia Vítkov u Liberce, který je dosti věrnou napodobeninou hradiště z Václavových časů. Nutno podotknout, že celý projekt byl záležitostí amatérskou a zúčastnění měli hraze-

Filmový štáb během natáčení seriálu Příběh svatého Václava

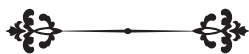
nu jen část vynaložených nákladů. Svatý Václav se však pro ně stal cílem, pro který stojí za to něco obětovat!

Druhou část knihy zpracoval Josef Pepson Snětivý, Ten přistoupil k národnímu světci trochu jiným způsobem, který je ovšem pro něj typický – a čtenáři jeho předchozích knih jej dobře znají a mají ho rádi. Vydal se do „krajiny svatého Václava“ jako dychtivý poutník, jenž s pokorou kráčí pěšky přes „trní a hloží“, od jedné stopy světce k druhé, nic nedbaje námahy a únavy, posedlý touhou vše popsat, zdokumentovat a zachytit na fotografických. K tomu připojuje spoustu doslova encyklopedických znalostí a také osobitých postřehů.

Doufáme, že tato kniha bude pro Vás, milí čtenáři, inspirací k zamyšlení, ale také k novým pohledům na krásy naší země a na mlhavé počátky její barvitě historie. A budeme rádi, když se, podobně jako my, stanete poutníky v „krajíně svatého Václava“.

*Otomar Dvořák
Josef Pepson Snětivý*

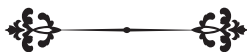

PŘÍBĚH SVATÉHO VÁCLAVA

Otomar Dvořák

1. Hledání kořenů

Ranní mlha, stoupající z vltavského údolí, se mísí se čpavým kouřem páleného dřeva. Svěží větřík začíná trhat šedavou oponu, svazek slunečních paprsků ji protne jako zlaté šípy. Dolehne k nám kokrhání kohoutů, zařičení koně, řinčivé údery kladiva, dopadajícího na železo. Kovář už má napilno. Hradiště se probouzí do nového dne. Spatříme valy a dřevěné palisády, přes něž vyhlížejí strážé, opírající se o kopí, z mlhy se vynoří dřevěná věž brány. Za ní uvidíme strmé, slámou kryté střechy hospodářských budov a za udusanou plochou nádvoří, kde dřevěné chodníky chrání chodce před hluboce rozježděným blátem, pak skromný knížecí palác. Je sroubený z mohutných, začernalých klád. Dva malí chlapci si tady hrají s hříbětem, s radostným povykováním je honí, hříbě kličkuje a bujně vyhazuje, ale pak se k dětem obloukem vrací a vyzývavě do nich šťouchá hlavou, aby je vyprovokovalo k další hře. Postarší muž, patrně preceptor, který na ně má dohlížet, si sedl na lavičku u zdi, zahalil se do ovčího kožichu, nastavuje tvář slunci a spokojeně podřimuje.

Ze dveří paláce vyjde žena středního věku. Přísné zavítí její hlavy bílou rouškou a typické prvky tmavého oděvu prozrazují, že je vdovou. Zastaví se na schůdku a zamyšleně sleduje bezstarostnou hru chlapců. Kdyby tak tihle bratři, kteří před lety dostali při křtu

jména Spytihněv a Vratislav, tušili, jak nelehká budoucnost je čeká!

Pro ně je budoucnost cosi skvělého, plného nových příležitostí; sami sebe už vidí jako hrdiny, vedoucí družiny do vítězných bojů. Jejich matka Ludmila se však nemůže zbavit obav. Jejímu pozornému zraků neuniklo, jak podivně se tváří předáci rodů a sousední vojvodové, scházející se na zemských sněmech, jak po ní vrhají úkosem nedůvěřivé či dokonce opovržlivé pohledy. Nelíbí se jim, že se moravský vládce Svatopluk I. jako poručník nezletilých potomků knížete Bořivoje sám ujal vlády v Čechách. Ještě víc reptají, že obsadil všechna česká hradiště moravskými posádkami, sám vybírá poplatky, berně a cla od kupců, takže jeho dohled nad knížectvím se rovná okupaci. Vdova Ludmila je vlastně jen nastrčenou loutkou bez jakékoliv skutečné moci!

Chápala jejich rozhořčení. Jenže co se dá v téhle situaci dělat? Její muž Bořivoj zemřel příliš brzy. Teď nezbývá než vydržet několik let, dokud starší Spytihněv nedosáhne plnoletosti a nebude mít právo, aby ho posadili na nastolovací kámen. Pak teprve nastane čas pro změny, potvrzené starými právy i vůlí bohů... Vlastně Boha, pořád se jí do mysli pletou stará rčení, i když pohanské bohy již dávno zavrhl.

Fiktivní podoba knížete
Bořivoje

Svatopluk, velký pán (nejen) Velké Moravy

Těžko s odstupem let říci, jestli byla s Bořivojem šťastná. Její muž žil ve svém světě, plném lstí a intrik, a neměl čas na projevy lásky. Potomky pouze evidoval jako další položky ve svých plánech. Měli spolu šest dětí, ale Bořivoj vzal na vědomí hlavně syny; staršího Spytihněva a mladšího Vratislava. Hodlal založit dynastii, i když závislou na přízni moravského vládce. Vlastně v Čechách zastupoval zájmy Velké Moravy. Dokonce se špitalo, ale jen potají, že Bořivoj je Svatoplukovým levobočkem. Nebylo tehdy snadné přinutit české vojvody, aby přijali svrchovanost jediného

muže, jenž by jednal jejich jménem za celou zemi. Vzbouřili se. Tehdy šlo Bořivojovi nejen o moc, ale opravdu o život. Ludmila si vzpomněla na chvíle úzkosti, kdy za noci, jen s věrnou družinou, prchali na koních cestou necestou. Šťastně překonali moravskou hranici a našli útočiště na velkolepém Velehradě. Svatopluk jim nejen poskytl azyl, ale velice se rozhněval nad proradností českých vojvodů, a následujícího léta poslal Bořivoje s moravským vojskem do Čech, aby tam obnovil pořádek.

Povstalce Bořivoj nemilosrdně ztrestal, sněmovní pole i nastolovací kámen nechal ohradit příkopem a valem a při vstupu na nejposvátnější místo Čech na vrchu Praha přikázal postavit kostelík, zasvěcený Božské matce Panně Marii...

Náš nejstarší kostel – svatého Klimenta na Levém Hradci

Příběh teď musím jako autor na chvíli přerušit, abych Vám blíže vysvětlil situaci v tehdejších Čechách. Zdejší území se dělilo na mnoho samosprávných oblastí (zvaných např. Zlicko, Pšovsko, Lučansko, Netolicko atd.) Ve starší literatuře bývaly označovány

Metoděj křtí českého knížete Bořivoje na ilustraci z tzv. Velislavovy bible z první poloviny 14. století

jako slovanské kmeny. To je však chybné, neboť tyto skupiny už nebyly založené na příbuzenských a rodových vazbách. Šlo o oblasti, které ovládala ozbrojená družina vládce, sídlícího na centrálním hradišti. Obyvatelé okolních vsí hradiště živili a jeho pán jim za to pomocí svých vojáků poskytoval ochranu před nepřáteli a lupiči. Historik Jan Hrdina přirovnává tento společenský systém k jakési době skotských klanů.

Latinské kroniky tyto místní malé vládce nazývají „dux, duce“, čili vůdce. Znamená to také velitel vojska. Českým ekvivalentem je titul „vojvoda, vévoda“.

Naproti tomu slovanský výraz „kněz, kníže“ označuje spíše mírovou funkci, tedy soudce a správce nad svěřeným lidem. Vznikl zkomolením původního starogermánského titulu „kunungaž“.

Novodobá představa křtu Bořivoje a Ludmily
na pohlednici z 20. let 20. století

Jednotliví vojvodové však pociťovali sounáležitost v rámci České země. I když mezi sebou měli spory i boje, vždycky se sjednotili, pokud je ohrožoval zahraniční nepřítel (v těch dobách zejména Frankové a později Maďaři). Tehdy si nad sebou volili jednoho vrchního vůdce, pověřeného jednat jménem všech. Právě takovým vůdcem byl zvolen Bořivoj. Ten se však pokusil svou pozici udržet i v době míru. Vědělo se, že v Čechách zastupuje moravské zájmy, proto byl chápán jako „moravský kolaborant“. Svou pozici nakonec s pomocí Svatoplukova vojska násilně prosadil, zajistil si

nástupnictví pro své potomky, a učinil tak konec rodové demokracii. Přesto České knížectví nemělo až do období vlády Václava bratra a „vraha“ Boleslava charakter jednotného státu. Byla to jakási federace či unie, v níž byla jednotlivá vojvodství propojena smlouvami a sliby poslušnosti pražskému knížeti. Pod přímou správou pražských knížat spadala pouze oblast, tvořící kolem Prahy nepravidelný kruh do vzdálenosti maximálně 30 kilometrů.

Posuňme se v našem „filmu“ o pár let dopředu, do roku 894. Co vidíme? Nenávist proti Moravanům vybuchla plnou silou, jejich napadené posádky ustupují z hradíšť, jsou poráženy a vyháněny ze země. Spatříme šarvátku v bráně, slyšíme třesk seker dopadajících na štíty, na mostě přes příkop ulpěla krev...

A důvod? Mocný moravský vládce Svatopluk I. právě zemřel. V jeho zemi propukly nástupnické zmatky, neúprosný boj potomků o trůn... Ano, rčení „pruty Svatoplukovy“ vzniklo právě tehdy, i když je to jenom pověst. Moravské posádky se tedy chvatně stahovaly domů, aby zasáhly ve prospěch svých favoritů. Cizí moc v Čechách byla oslabena, a toho místní vojvodové využili k vytouženému povstání. Přebírat by směl i Bořivojova již dospělého syna Spytihněva – vždyť ta rodina byla chápána jako moravští kolaboranti! –, jenže důmyslný Spytihněv, zřejmě na základě rady s matkou Ludmilou, neváhal a postavil se do čela vzpoury.

Po vyhnání Moravanů byl slavnostně posazen na kámen s prohlubní ve tvaru sedadla, který se nacházel uprostřed nádvoří Pražského hradíště, na hlavu mu vložili knížecí čapku a do ruky posvátné kopí s praporem. Poté, už jako nový český kníže, se hned v příštím roce 895 vydal do bavorského města Regensbur-

Václavův strýc Spytihněv a otec Vratislav

gu čili Řezna, aby východofranského krále a bavorského vévodu Arnulfa Korutanského požádal o pomoc proti Moravanům. Podle franských kronik přijel spolu se Spytihněvem vyjednávat jménem Čechů i jakýsi Witizla. Někteří historici míní, že mohlo jít o dalšího z nejvlivnějších českých vojvodů, snad vůdce Zličanů z hradě Kourim, Lučanů od řeky Ohře nebo Doudlebů z jihu Čech. Jiní historici spekulují, že by se pod tímto zkomoleným jménem mohl skrývat Spytihněvův mladší bratr Vratislav, což ale vyvrací Dušan Třeštík. Kdo ví?

Každopádně Spytihněv slíbil Arnulfovi za tuto pomoc a ochranu zaplatit tradiční daň z míru; to jsou ona proslulá stáda volů a hřivny stříbra, připisovaná omylem jeho synovci Václavovi. Arnulf žádost Čechů uvítal, každá pomoc v boji proti konkurenční Velkomoravské říši mu přišla vhod. Také řezenské biskupství začlenilo České knížectví s chutí do sféry svého vlivu, vyslalo do země své kněží a přikázalo vyhnat moravské duchovní, které kdysi přivedl Bořivoj.

A opět vidíme divoké boje, černý kouř se převaluje nad palisádami, za nimiž se kryjí obránci hradiště a střelíjí na nepřitele z luků a praků. Útočníci se kryjí štíty a neúprosně postupují. Plameny požáru letí po doškových a šindelových krytinách, dokonce i střecha kostelíku se s praskotem hrouť a propadá se v rojích jisker...

Co se děje? Proti českému převratu se totiž postavil nový moravský panovník Mojmír II. Pokusil se vzpouru Čechů násilím potlačit, a to i s pomocí svých příznivců mezi českými vojvody. O dramatických událostech svědčí stopy po vypálení kostelíku Panny Marie na Pražském hradě. Spytihněv patrně musel ustoupit z Pražského návrší a opevnil se na mnohem rozsáhlejším rovodém hradišti Budči.

Budeč je další z pamětihodných míst, která musíme při hledání počátků našeho příběhu nezbytně navštívit. Vysoká ostrožna, obtékaná Zákolanským a Týneckým potokem, byla opevněna již v době bronzové. Počátkem 9. století, snad za knížete Bořivoje, vznikla na zbytcích pravěkých valů nová obranná hradba. Náspy, zpevněné dřevěnými rošty a obložené na čele stěnou z nasucho kladených kamenů, bývaly až pět metrů vysoké. Průchozí cesta, vedoucí od jedné brány k druhé, byla dokonce zpevněna tzv. štetováním, tedy na výšku postavenými a do podkladu zatloukanými kameny. Za předhradím se vcházelo dřevěnou branou do samostatně opevněné akropole s roubeným knížecím palácem. A právě u něj přikázal Spytihněv postavit nový kostel.

Ačkoliv se to na první pohled nezdá, je rotunda na Budči nejstarší dosud stojící stavbou v Čechách. Musíme si ji ovšem před-

stavit bez pozdějších přístavků, tedy bez románské věže a barokní sakristie. Také střecha a okna tehdy vypadaly jinak. Zdivo rotundy je však v celé výšce původní, jak je nechal postavit kníže Spytihněv. Stavba je svědectvím o tehdejší proměně politické situace, o odklonu od dědictví Cyrila a Metoděje. Vzory již tato stavba nehledá na Moravě a v Byzanci, ale ve Východofranské říši a v Římě. Spytihněv ji nechal zasvětit prvnímu římskému papeži sv. Petrovi. Další patron, sv. Pavel, byl přidán až později.

Vznikla tady patrně i misionářská stanice řezenského biskupství a církevní učiliště, v němž měli být vychováváni noví, latinsky orientovaní kněží. Důkazem jsou archeologické nálezy tabulek a pisátek z areálu budečského hradiště. Arnulf poskytl ovšem Spytihněvovi nejen duchovní, ale i vojenskou pomoc.

Posledně jmenovanému se jistě velice ulevilo, když mezitím na Moravě propukly bratrovražedné boje mezi sourozenci Mojmírem II. a Svatoplukem II. V létě roku 900 je doložena účast českých bojovníků na bavorském tažení proti Moravanům. Patrně je vedl Spytihněv. Český kníže se poté mohl vrátit na zpusťovaný Pražský hrad, aby mu dal novou tvář. Posvátné centrum Čech nechal nově a důkladněji opevnit a v okruhu 26 až 34 kilometrů kolem něj vytvořil síť strážných hradišť, hlídajících všechny přístupové cesty. Jako gesto vítězství obnovil vypálený kostelík Panny Marie, v němž nejspíš nebyl pohřben jeho otec Bořivoj.

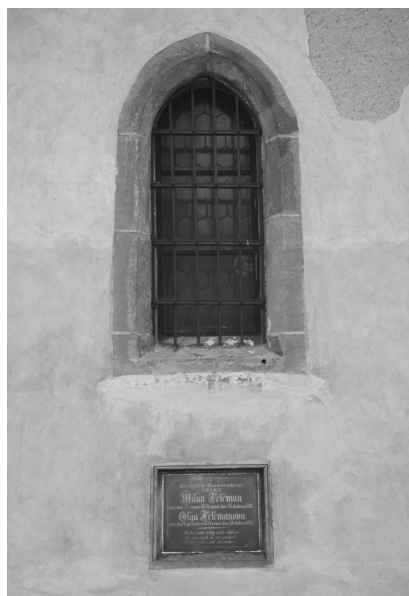

Důležitým mezníkem se stal rok 906. Tehdy slovanské Dalemince, patřící k Lužickým Srbům, a Stodorany, žijící při řece Havole v oblasti dnešního Braniborska, a nazývané proto i Havolani, napadli Sasové. Obě země hledaly spojení, s jejichž pomocí by náporu

ze Saska mohly odolat. Do vznikající koalice přistoupilo i České knížectví s tichou podporou Bavorska, pro které bylo Sasko také nežádoucí konkurent.

Obranný spolek dokonce požádal o pomoc obávané stepní válečníky Maďary, kteří právě drancovali to, co ještě zbývalo z kdysi tak slavné Velké Moravy. Spytihněv Maďarům umožnil pokojný průchod do Braniborska přes České knížectví a nebránil jim v tom, aby cestou přepadli a zpustošili jihočeské území Doudlebů. Všechna

doudlebská hradiště v té době násilně zanikla ohněm a mečem. Pachatele prozrazují typické hroty maďarských šípů, nalézané v zaniklých valech. Spytihněv se tak s pomocí Maďarů lstivě zbavil příliš mocné jihočeské konkurence. Svou pozici ještě posílil tím, že mladšího bratra Vratislava oženil s Drahomírou, dcerou stodoranského vévody Boleslava.

Rotunda na Budči, byt' zásadně přestavěná, nás stále přenáší do první poloviny 10. století

Mladou dívku, jejíž dlouhé vlasy, sepjaté čelenkou, kráší věnec z čerstvých květů, přivádějí družičky k paláci. Je rozechvělá, ne-

Dobový pohled na stochovský dub sv. Václava

jistá, pátravým pohledem hledá vyvoleného ženicha, ale když poprvé pozvedne bázlivě sklopené oči, spatří před sebou tvář tchyně Ludmily. Stárnoucí, přitom však vysoká a stále ještě statná žena se zdá být dojata; snad si vzpomněla na chvíli, kdy i ji takto poprvé přiváděli k Bořivojovi. Jaká životní smršť se během těch let přehrnala nad její hlavou, zanechala jí mnoho šedivých vlasů a vyryla vrásky kolem očí! Laskavě se usměje na mladou nevěstu, uchopí

její ruku a obřadně ji vloží do nastavených dlaní svého syna Vratislava. Pak na čele obou dětí nakreslí palcem znamení kříže...

Vážnost obřadu v kostelíku je vyvážena bujarým veselím na nádvoří hradiště. Blahopřát novomanželům přišel i sám vládnoucí kníže Spytihněv se svou manželkou a několika dcerami. Služebnictvo a družiníci tančí, vyhrává břeskňá kapela s bubínky a píšťalami, jídla a pití je dnes dost pro všechny, na nádvoří jsou naraženy sudy s pivem a medovinou, pro vzácnější hosty je k mání i drahé dovážené víno.

Drahomíře mohlo být čtrnáct let, když ji z rodného hradiště Braniboru (též Brennu), ležícího v močálech při řece Havole, přivezli do Čech. Možná již byla křesťankou; pokud ne, musela být před sňatkem pokřtěna. Ženichovi Vratislavovi bylo tehdy asi osmnáct let.

Kde žili mladí manželé? Určitě ne na Pražském hradě, ten byl vyhrazen vládnoucímu knížeti. Jeho mladšímu bratru bylo přiděleno takzvané údělné panství. Předpokládejme, že jako svatební dar dostali od knížete Spytihněva hradiště Stochov.

Rok po svatbě, někdy v roce 907, se mladému páru narodil, možná právě tady na Stochově, první potomek. Byl to syn. Pojmenovali ho symbolicky: Václav! Znamená to „více slavný, slavnější“.

Stochov se pyšní tradicí, že byl rodištěm budoucího svatého Václava. Není to sice doloženo žádným psaným dokumentem, ovšem